

Biologische stoffen van planten en schimmels

Inhoudsopgave

- Wat is de gewenste situatie?
- Maatregelen
- Checklist
- Toelichting op de maatregelen

Goedgekeurd door Sociale Partners

Getoetst door Nederlandse Arbeidsinspectie

Blootstelling aan plantaardige stoffen (bereklaauw, plataan, stuifmeel) of schimmelsporen (bijvoorbeeld roetschorsschimmel) kan irritatie en / of allergische reactie veroorzaken. Dit kan huidklachten en klachten aan de luchtwegen veroorzaken. Eczeem is een veel voorkomende huidaandoening, die aanvankelijk ontstaat door beschadigingen, contact met onder andere vuil, water, ontvettende, schurende stoffen, veengrond en schrale weersomstandigheden. Luchtweegaandoeningen beginnen vaak met onschuldig lijkende klachten als prikkeling van de luchtwegen, niezen en hoesten. Uiteindelijk kan dit overgaan in ergere klachten als bronchitis, benauwdheid, astma of een verminderde longcapaciteit.

Wat is de gewenste situatie?

- ✓ Gezondheidsklachten als gevolg van blootstelling aan biologische stoffen wordt voorkomen.

Maatregelen

- ➔ Inventariseer de mogelijke blootstelling aan aan plantaardige stoffen of schimmels die irritatie en / of allergische reactie kunnen veroorzaken.
- ➔ Organiseer het werk zo dat blootstelling zo veel mogelijk wordt voorkomen.
- ➔ Beperk het aantal medewerkers dat blootgesteld wordt.
- ➔ Beperk de blootstellingsduur aan de stof.
- ➔ Gebruik persoonlijke beschermingsmiddelen als bovenstaande maatregelen niet mogelijk zijn.

Checklist

- Wees je bewust met welke planten en schimmels je in aanraking komt en welke biologische stoffen in de ademzone voorkomen.
- Zorg voor een schone werkplek.
- Smeer de handen voor en na het werk in met een verzorgende crème of zalf.

- Was handen bij pauzes en beëindiging van werkzaamheden. Gebruik een milde zeep.
- Voorkom contact met stoffen waarvan bekend is dat deze bij jou irritatie of allergische reacties veroorzaken en geef dit door aan de leidinggevende.
- Het kan helpen om planten (hedera) of bomen (plataan) eerst nat te maken.
- Gebruik zo nodig huid- en/of adembeschermingsmiddelen.
- Was je handen voordat je gaat eten of drinken en na het werk.
- Loop niet door met klachten, ga naar de huis- of bedrijfsarts.

Toelichting op de maatregelen

Blootstelling via de luchtwegen:

- Ga na waar en wanneer de kans op blootstelling aan biologische stoffen van planten en schimmels zich voordoet en welke medewerkers gevoelig zijn. Houd hier bij de planning van de werkzaamheden rekening mee: Bijvoorbeeld de plataan niet snoeien bij zeer droog en/of zonnig weer.
- Geef instructie aan de medewerkers over het voorkomen van inademen van stoffen die irritatie of allergische reacties kunnen veroorzaken. Veel voorkomende stoffen zijn:
 - Schimmelsporen bij rottend blad en hout.
 - Stufmeelkorrels, ook wel pollen genoemd.
 - Sap van planten zoals Bereklauw en Euphorbia.
 - Stof van planten en bomen zoals Hedera en Plataan.
- Ga stofvorming bij het snoeien tegen door het werk te plannen bij vochtige weersomstandigheden.
- Bij de zomersnoei van de plataan: Maak de boom vooraf nat, wacht even en snoei daarna.
- Bij het werken in een machine met een cabine: Werk met een goed gesloten en te ventileren cabine (met airco). Zet de airco ± 15 min. voor het stoppen van het voertuig uit, zodat de verdamper tijd heeft om te drogen.
- Reinig het aircosysteem en stoffilter(s) regelmatig. Raadpleeg de gebruikshandleiding.
- Als blootstelling aan biologische stoffen van planten en schimmels niet te voorkomen is, gebruik dan adembeschermingsmiddelen. Bij kortdurend werk bij voorkeur een wegwerpmasker met uitblaasventiel van het type FFP2 of FFP3.
- Bij langdurig of inspannend werk is een gelaatsmasker met verse lucht toevoer en een dubbel P2 of P3 filter aan te bevelen. Een verse luchtkap met P2 of P3 filters (bijvoorbeeld een 'Airstreamhelm') kan ook een oplossing zijn.

Blootstelling via de huid:

- Instrueer de medewerkers over het voorkomen van huidcontact met stoffen waarvan bekend is dat deze irritatie of allergische reacties veroorzaken, bijvoorbeeld de bereklauw.
- Laat een persoon die overgevoelig is ander werk doen dat geen irritatie of allergische huidreacties veroorzaakt.
- Als blootstelling aan biologische stoffen van planten en schimmels niet te voorkomen is, gebruik dan

huidbeschermingsmiddelen.

- Zorg dat er juiste handschoenen (afgestemd op de werkzaamheden) beschikbaar zijn en zorg dat deze worden gedragen als dat nodig is.
- Nitrilrubberen handschoenen bieden bescherming en veroorzaken geen rubberallergie.
- Zorg voor een goede pasvorm en kies voor handschoenen met een lange manchet.
- Iedere medewerker heeft een eigen paar handschoenen.
- Controleer de handschoenen regelmatig op gaatjes of scheurtjes en vervang ze tijdig.
- Gebruik katoenen binnenhandschoenen in verband met transpiratievocht.
- Gebruik direct verbandmiddelen bij een verwonding.
- Was de handen bij pauzes en bij beëindiging van de werkzaamheden.
- Zorg dat er een zachte, milde zeep beschikbaar is en dat die bij het handenwassen wordt gebruikt.
- Zorg voor schone handdoeken of wegwerphanddoekjes.
- Smeer de handen voor en na het werk in met handcrème of vaseline. Dit voorkomt het ontstaan van kloven en schilfers en houdt de huid soepel en minder kwetsbaar. Pas de crème bij schrale weersomstandigheden vaker toe.

Wat u verder nog moet weten

- Bereklaauw. Het plantensap bevat een stof die de huid gevoelig maakt voor zonlicht. Irritatie en uitslag zijn het gevolg. Het kan er uit zien als een brandwond. Wanneer het sap in de ogen komt kan het leiden tot blindheid. Voorkom dus contact met het sap. Als er toch contact is geweest, spoel dan met veel water en vermijd zonlicht.

- Acacia en fluweelboom. De giftige stoffen kunnen huidirritaties veroorzaken. Zaagstof in de ogen geven een heftige en pijnlijke reactie. Draag bij het snoeien dus volledig bedekkende kleding en een gesloten veiligheidsbril.
- [Ambrosia](#). Een nieuwe plant die in Nederland voor komt en waarvan de pollen voor allergische reacties veroorzaken. [Herken de ambrosiaplant.](#)
- Paddenstoelen en schimmels. Schimmels zijn het hele jaar aanwezig. In het najaar zijn ze meer zichtbaar, omdat ze dan paddenstoelen vormen. Giftige soorten zijn moeilijk te onderscheiden van de niet-giftige soorten. Vermijd daarom contact en was je handen voor het eten en na het werk.
- [Roetschorsschimmel](#). Deze komt vooral voor op afgestorven hout. De sporen van de roetschorsschimmel kunnen luchtwegklachten veroorzaken. Lees de bijlage met [het Praktijkadvies van de VBNE](#).
- Voorkom bij aanplant van een tuin of groenvoorziening het gebruik van giftige planten.

Meer informatie

- [Hoe herken ik de ambrosiaplant?](#)
- [Bijlage: Gevaren van de roetschorsschimmel](#)
- [Praktijkadvies roetschorsziekte \(VBNE december 2022\)](#)